

svět katolickýma očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XVII., číslo 13

28. 6. 2020 / neprodejné

Z OBSAHU	Jak se vrátit do Ráje?	08
	Trojský kůň islámu	12
	Sto let turbulencí kolem sloupu	14

Foto: © PETR MACEK / Člověk a Víra

PRÁZDNINY

Mít prázdnno ... to znamená nebýt vázán přísnými povinnostmi, možnost aktuálně si rozhodnout, jak vyplnit den nebo i týden ... Umíme to ještě vůbec?

Pojďme trochu stranou a odpočijme si, vyběhl Ježíš svoje učedníky, když stále za nimi přicházelo mnoho lidí a oni neměli čas ani se najíst.

Umění odpočívat znamená i odpojit se od těch nesčetných vjemů, které přináší internet, televize, rozhlas ... *Ono se ve světě od události vtělení Božího Syna stejně nic tak zvláštního nestalo*, pravil kdysi P. Antonín Hýža, skvělý exercitátor a vpravdě muž Boží. Člověk chce být v obraze, neztratit kontakt s děním kolem, ale co je skutečně důležité, naléhavé,

bytostní?

Marto, Marto, znepokojuješ se pro mnoho věcí. Jen málo je třeba ... Známe, že? Koronavirová pandemie – nebo řekněme to pravdivěji: pandemie strachu z koronaviru – nám pořádně zamotala hlavu i podvědomí. A právě tehdy, když se všichni starali o roušky a desinfekci a o to, aby probůh někdo nedostal svaté přijímání do úst, zasvětil pan kardinál Duka náš národ Neposkvrněnému Srdci Panny Marie a na Staroměstském náměstí se stavěl Mariánský sloup.

Moc bych si přál a přeji to všem čtenářům, abychom odevzdali letošní prázdniny pod ochranný plášť Panny Marie. *Milá jsi byla Čechům po vše časy,*

milými byli tobě Čechové! Aby její klidné pevné Fiat zklidnilo strach, vášně, zmatky, a pomohlo nám najít novou stabilitu opřenou o pohled vzhůru.

*P. Mgr. Jan Gerndt
emeritní farář a duchovní správce
Římskokatolické farnosti Praha-Zbraslav*

Vymyslel jsem úsměvně hořkou anekdotu: *Toníček se chlubí mamince: „Byl jsem v kostele, a u sv. přijímání!“*

Starostlivá otázka maminky v roce 1920: *„A jestlipak jsi byl u svatě zpovědi?“*

Starostlivá otázka o 100 let později: *„A jestlipak jsi měl roušku?“*

Syrské trapistky: Zemi decimuje válka, sankce a globální finanční a geopolitický systém

O drtivém dopadu konfliktů, hospodářského embarga a restrikcí spojených s pandemií, mluví trapistky žijící v maronitské vesnici Azeir v centrální Sýrii. Chceme zdůraznit, že neudržitelná situace syrských obyvatel není ani tak plodem místních okolností, jako globálního finančního a geopolitického systému, konstatuje představená kláštera sestra Marta.

„Lidé kolem nás umírají hlady a na různé nemoci,“ píše trapistky žijící v Azeir mezi městy Tartous a Homs a upřesňuje: „Nikoli však kvůli viru! Nýbrž proto, že nemají přístup k lékům na cukrovku, vysoký krevní tlak, rakovinu nebo srdeční choroby.“ Léčárny jsou zavřené, nikdo nedodává základní potřeby a farmaceutická produkce je zastavená. Kupní síla syrské liry klesá z hodiny na hodinu, dodávají. Civilní obyvatelstvo se stále více stává obětí her světových mocností. Situace Sýřanů se stala neudržitelná, kvůli válce a mezinárodním sankcím, které syrské trapistky neváhají označit za „zbraně globálního finančního a geopolitického systému“, který „užívá lidi a národy jako loutky sloužící jejich zájmům“, denuncuje představená kláštera sestra Marta.

Kontemplativní sestry s trpkostí komentují postoj Evropské unie. Doufaly, že Evropa ve chvíli, kdy prožívá krušné období kvůli rozšíření pandemie, lépe pochopí tragickou realitu zemí žijících ve válce a dopady hospodářských sankcí na beztak těžkou situaci. Namísto toho

Foto: ocsa.org

však byly sankce obnoveny, ba dokonce rozšířeny, a jejich negativní dopady se promítají na civilní obyvatelstvo, „na lidi, jako jste vy“ – píše sestry, „na muže, ženy a děti... nikoli politiky a lídry. Sankce jsou namířeny proti lidem“.

„Ti, kdo o jejich uvalení rozhodují, si to dobře uvědomují,“ dodávají sestry. Jejich cílem je „donutit lidi, aby zničili své vládcy, chtějí dosáhnout toho, co zbraně nedokázaly. Je však morální užívat utr-

pení lidí k politickým cílům?“ „Přestože žijeme v klášteře, vnímáme, že někteří usilují o nalezení jiných cest, o ‚humanistickou ekonomii‘ založenou na kultuře, morálce a lidské vizi... Prosíme vás, následujte tyto nové cesty, informujte se, spolupracujte na změně tohoto systému, který se zdá být nedotknutelný, avšak ve skutečnosti tomu tak není. Záleží na každém z nás,“ píše syrské trapistky.

Vatican News

Američtí novináři vydali slovník „františkovštiny“

„Řečeno po Františkovsku. Slovník papeže Františka,“ tak bychom mohli přeložit název nového titulu Vatikánského knižního nakladatelství, který vyšel v prvních červnových dnech (*Francescamente parlando. Un vocabolario di papa Francesco*, LEV červen 2020, 392 s.). Joshua J.

McElwee a Cindy Wooden, američtí novináři působící při Vatikánu jako korespondenti internetového periodika National Catholic Reporter, připravili encyklopedickou formou na téměř čtyřech stránkách přehled slov často používaných papežem Františkem a zasadili

je do různorodých kontextů, v nichž byla vyslovena.

Třebaže slova „nikdy nemohou vyčerpávajícím způsobem převyprávět a dostatečně definovat lidské srdce,“ dokáží „otevřít průzor ve světě jiné lidské bytosti,“ píše v předmluvě ke knize řecký

SLOVO BISKUPA

Ještě poměrně nedávno většina lidí považovala Boží existenci a jeho působení za jistější, než cokoli, čeho se mohou fyzicky dotknout. Poslední staletí se tato jistota drolí, rozkládá a člověk ztrácí pevnou půdu pod nohama. Jedním z důsledků je i v poslední době stále zvyšující se počet duševních nemocí. Tuto jednu jistotu nahrazuje množstvím částečných „jistot“: že budu zdravý, protože to zvládnou lékaři, že budu sociálně zajištěn, vždyť jsem pojištěn, že nebude válka, protože mocnosti se to neodvážejí rozpoutat, zničilo by to i je... Co to způsobilo? Nejsou to jen nejisté a velmi krátkodobé náhražky? Podobnost s tímto procesem lidské mentality můžeme najít i v přírodě, například v stavu a vývoji hlubších zásob spodní vody. Vždyť relativně dost prší a přece spodní vody stále klesají. Hydrogeologové si stěžují, že dešťová voda na povrchu rychle odteče a velmi málo toho vsákne hlouběji. Půda je v důsledku moderní techniky často udusaná a tvrdá, její propustnost se v posledních desetiletích a stoletích významně snížila. A tu můžeme najít analogii i s naším duchovním stavem, i se stavem naší společnosti, a mnoha mladých lidí. Oni se dokážou rychle pro něco nadchnout, ale jejich víra nepronikne moc hluboko, zůstane na povrchu a za chvíli je snadno nahrazená jinou pěknou věcí. Čím to může být způsobeno? Naše hlubší rozměry ducha jsou jakoby zabetonované. Chráníme se co možná jakékoli obětí, bolesti, námahy, sebezapření, kříže... Často si ani nevzpomeneme na to, co Ježíš požaduje od těch, kteří ho chtějí následovat... Neuvědomujeme si, že naši duši zjemňuje, kypří, vytváří ideální propustnost do hlubších vrstev duše právě dobrovolné a z lásky přijímaná obětí a sebezapření... Příkladem mohou sloužit mnohé vícedětné rodiny a jejich matky a otcové. Každý si určitě vzpomene i na některé své osobní zkušenosti v této oblasti.

+Ladislav Hučko

Mons.ThDr. RNDr.
Ladislav Hučko, CSC.,
apoštolský exarcha
řeckokatolické církve

pravoslavný patriarcha Batoloměj I. Druhý úvodní text byl svěřen peru kardinála Seana O'Malleye, amerického františkána žijícího ve Vatikánu, který si v úvaze nad papežovou spiritualitou všimá, že je „plně jezuitská a ignaciánská ve svém

celku“ a zároveň inspirovaná sv. Františkem. Oba tyto akcenty jsou přítomné ve slovech a gestech jeho učitelského úřadu, poznamenává kardinál O'Malley.

Vatican News

Emeritní papež Benedikt XVI. navštívil v Německu svého nemocného bratra

Foto: Daniel Karmann, AP

Emeritní papež Benedikt XVI. přijel do Řezna v německém Bavorsku, aby navštívil svého těžce nemocného bratra Georga. Papeže doprovází jeho sekretář arcibiskup Georg Gänswein, zástupce velitele vatikánské stráže a malá skupina složená ze zdravotníků a spolupracovnic. Jedná se o vůbec první zahraniční cestu emeritního papeže po jeho abdikaci.

„Je to možná naposledy, co se oba bratři, Georg a Josef Ratzingerové, na tomto světě uvidí,“ sdělil mluvčí řízenského biskupství Clemens Neck. Podle něj oba bratry pojí velice úzký vztah, a proto se bývalý papež okamžitě vydal na cestu, když se dozvěděl, že se stav jeho o tři roky staršího bratra (96 let) výrazně zhoršil. Podle Mattea Bruniho, ředitele tiskové kanceláře Svatého stolce, zůstane Benedikt v Řeznu „tak dlouho, jak to bude nutné“.

Bratři Ratzingerové byli vysvěceni na kněze ve stejný den, 29. června 1951, v katedrále ve Freisingu. Život je vedl různými směry. Georg byl brilantním hudebníkem a Josef se stal známým teologem. Jejich vzájemné pouto vždy zůstalo pevné, o čemž svědčily i četné návštěvy Georga ve Vatikánu v letech 2005 až 2013, během let pontifikátu jeho bratra i po rezignaci z úřadu.

Když v roce 2008 městečko Castel Gandolfo nabídlo Georgu Ratzingerovi čestné občanství, Benedikt XVI. se k tomu vyjádřil následovně: „Můj bratr byl pro mne od počátku života vždy nejen společníkem, ale také důvěryhodným průvodcem. Je pro mne orientačním a referenčním bodem díky svým jasným a rozhodným postojům“.

Církev.cz

MEDITACE PÍSMO: HOMILIE K 3. NEDĚLI VELIKONOČNÍ

Ptala se matka Petříka: „Chodíš na katechismus, umíš z paměti odpovědi, které tam jsou na otázky?“ Petřík matku překvapil svým prohlášením: „Pan kaplan nám říkal, že je lepší, když se naučíme z paměti texty z evangelia, abychom jich pak mohli použít, když se naskytne příležitost.“ Matka se podivila této moudré radě a povzbudila chlapce, aby tak dělal. Jednoho z následujících dní ho šla ráno vzbudit: „Petříku, vstávej rychle!“ Ten se nedbale otočí a prohlásí vznešeně: „Ženo, má hodina ještě nepřišla.“

Užil tedy textu Písma při denní příležitosti a zdá se, že ho tentokrát nepochválili. Ale praxe sama, které ho chtěli naučit, je stará. Od prvních dob patřilo ke křesťanskému životu čtení Písma, alespoň úryvků při liturgii. V kláštřích byla četba někdy dlouhá. Nemohlo se však předpokládat, že si čtení všichni hned zapamatují a že by jim hned posloužilo k praxi. Proto doporučoval svým mnichům sv. Pachomius, aby každý den o něčem z Písma rozjímali. Jak to dělali? Docela prostě. Z dlouhé četby si vybrali jen jeden verš, který jim připadl vhodný, a ten si během dne v duchu nebo i nahlas opakovali, např. „Ochraňuj mne, Bože, k tobě se utíkám.“ (Ž 16,1) To se dobře hodilo, když byla práce plná překážek. „Hospodin je můj pastýř, nebudu se bát.“ (Ž 23,1) To si v moderní době říkal jeden student, který měl velký strach ze zkoušek.

Ale nemusí to být vždycky hned tak bezprostředně praktické. Jde spíš o to, abychom v záplavě mnoha smíšených dojmů zvenčí neztratili ducha evangelia. Je to praxe velice jednoduchá, jakoby primitivní, ale poslouží i lidem inteligentním. Dá se to ukázat na příkladu jednoho dobrého duchovního, který se přiznal, že to byla jediná cesta, která mu pomohla. Brzo potom, co vyšel ze semináře, se dostal na místo, kde ho práce doslova zavalila od rána do večera. Byl z toho nešťastný. Vždyť se nemodlím, nerozjímám, co ze mne bude? Úplný pohan! Ale na

Foto: © Nela Frankova / Člověk a Vira

Z dlouhé četby si vybrali jen jeden verš, který jim připadl vhodný, a ten si během dne v duchu nebo i nahlas opakovali.

radu svého duchovního otce si pomohl v nouzi. Hned ráno, když vstal, naučil se z paměti jednu větu z evangelia. Tu si pak v duchu opakoval při každé vhodné i nevhodné příležitosti: u snídání, před tím než vzal telefon, v autobuse. Druhý den si vzal hned větu další. Za rok se s radostí přiznal, že mu nebylo evangelium nikdy tak blízké a nikdy je tak konkrétně nevnímal, jako teď, když by se zdálo, že má v hlavě tisíce jiných záležitostí, na které myslet musí.

Ale právě tu je jádro problému. Zaměstnaní mívají v hlavě tisíce různých problémů a jsou vždycky rádi, když se jednoho zbaví a mohou na něj zapomenout. Nad těmi mnoha myšlenkami, které se střídají a jedna vytlačuje druhou,

zvítězí ta, která je stálá. Proniká z vědomí do podvědomí a sama se vrací, kdykoli je k tomu čas. Těto psychologické zkušenosti užívají i reklamy na zboží. Jdete městem a na každém rohu ulice se čte, že ten a ten nápoj nejlíp osvěží unaveného. Nevěnujete tomu pozornost a nezajímá vás to. Ale pak se náhodou stane, že potkáte známého, pozve vás na kousek řeči a zeptá se, co může nabídnout k pití. Automaticky řeknete jméno toho, co bylo hlášáno na rozích ulice. Zneužívají tohoto psychologického násilí některé totalistické režimy v tzv. vymytí mozku. Vypravoval jeden misionář, který se v době jednoho tuhého režimu dostal do temného vězení, kde pořád cosi zaznívalo v amplionu. Trpěl tím velmi, ale doufal

Foto: Zbyněk Šišpera / Člověk a Víra

Nad těmi mnoha myšlenkami, které se střídají a jedna vytlačuje druhou, zvítězí ta, která je stálá. Proniká z vědomí do podvědomí a sama se vrací, kdykoli je k tomu čas.

že to přežije. Přežil to, dostal se z vězení, ale byl ze země vypovězen, protože se u soudu přiznával k tomu, že je ve službě kolonialismu a že je špion. Dodnes neví, co všechno říkal. Bylo to všechno nahrané v tom amplionu, který ve vězení mu hučel ve dne v noci.

My chválabohu dnes ve vězení nejsme, ale nám ve dne v noci zaznívají do pozornosti věci, které nás nezajímají a zatěžují. Dobrou obranou proti tomu je jedna stálá myšlenka, kterou si sami přejeme podržet. Je to ta, která odpovídá naší duši. Bereme-li tu myšlenku z Písma svatého, brzo zjistíme, že Písmo a vnitřní hlas srdce mluví stejně a že se navzájem utvrzují. Proto se Písmo nemá jenom číst, ale je určeno k meditaci. Výraz meditace je sám v sobě zajímavý. Vzali jsme jej z latiny, *meditari*, ale i to navazuje na hebrejské slovo *haga*, které znamenalo původně šuškat, polohlasně šeptat, uprostřed jiných lidí si říkat sám pro sebe něco svého, po případě to sdělit nejlepšímu příteli. Metaforicky to nazvali latinští mniši také *ruminatio*, přežvykování. Zvířata, která se nazývají přežvykavci, jsou pozoruhodná tím, že rostou mohutně a sílí, ačkoli mají jenom slabou stravu, někdy jenom planou trávu. Ale mají do-

konalý proces trávení, využijí pro sebe všeho, co je obsaženo v polním stéblu. Tohoto naturalistického obrazu použili tedy k sycení duše Písmem. Každé Boží slovo má v sobě skryto hloubku, která se dá jenom postupně strávit.

Ruský duchovní spisovatel Teofán Zlatovnick doporučuje tento druh rozjímání evangelia jiným obrazem. Píše: „Není ani možné pokoušet se popsat užitek, který dosahuje ten, kdo se naučí zpaměti některé úryvky z Písma. V duši se setkáváme s podobným jevem, jako když zkazitelné ovoce dáme do cukru. Cukr pronikne do všech pórů, sladkost je prosáknutá a uchová před zkázou. Podobně i duše, dobře prosáknutá Božími slovy, která se naučila nazpaměť, odmítá zkázu špatných a marných myšlenek a naplňuje se sladkou vzpomínkou na Boží věci.“

Týž autor dává ještě tuto cennou radu. Cílem četby je dát proniknout Božímu slovu do srdce, kde se stává modlitbou. Proto si musíme z textů vybrat a zvolit ty, které se dotkly našeho srdce nebo slovy vyjadřují city, které už zakouší. Jsou-li naše city přidružené k nějakému posvátnému textu, jsou jakoby „oděné“ Písmem.

Dnes se na mnoha místech otvírají

biblické kursy, aby se Bibli lépe porozumělo, ale pravé duchovní studium je vnitřní a tu jsme sami sobě nejlepšími učiteli.

kard. Tomáš Špidlík SJ
Radio Vaticana.cz

Prof. ThDr. Tomáš Josef kardinál Špidlík SJ
katolický teolog, kněz, jezuita a kardinál

DĚKUJI OTČE!

Děkuji otče, že denně obětujete svůj život Kristu, abyste oslavoval Boha svou službou bližním a vedl je k věčné spáse. Děkuji za Vás Nejsvětějšímu Bohu a modlím se, aby Vás Pán na přímluvu Blahoslavené Panny Marie posiloval ve víře, naději a lásce.

Chcete-li vyjádřit vděčnost knězi, který Vám v životě pomohl, můžete vložit své poděkování na stránku <http://rcmonitor.cz/dekujiotce> nebo jej zaslat na adresu redakce.

**Zdeněk Šilhánek
Opatov**

Vážený otče Zdenku! Vzpomínáme s vděčností na exercicie, které jste dával na Svaté Hoře. Ať Vám Pán odplatí všechnu námahu ve farnostech, kde působíte.

bývalí exercitanti ze Smržovky

**Martin Moravec O.Cr.
Praha**

Milý otče Martine, děkuji Ti, že jsi mě podporoval v mých krizových situacích, za každou svátost smíření a duchovní rozhovory.

Lorenzo

MARIA, MATKA CÍRKVE

Mater ecclesiae. Foto: anbetung-heilung.de

S označením Panny Marie jako *Mater Ecclesiae* – Matka církve se setkáváme především v loretánských litaniích. Tato invocace však nebyla jejich součástí od počátku. Je plodem bohaté a hluboké mariánské nauky posledního koncilu, obsažené především v závěrečné kapitole *Lumen gentium*. Zde se sice o Panně Marii nemluví výslovně jako o Matce církve, ale říká se zde, že „katolická církev, poučena Duchem svatým, ji uctívá se synovskou láskou jako svou nejmilovanější Matku“ (LG 3) Především však koncil učí o tom, co je obsahem tohoto titulu.

Výslovně ho slavnostně přidělil Panně Marii papež Pavel VI. ve svém proslovu 21. 11. 1964: „Ke slávě blahoslavené Panny a k naší útěše vyhlášíme nejsvětější Pannu Marii za Matku církve, to jest za matku celého křesťanského lidu, jak věřících, tak pastýřů, kteří ji nazývají nejlaskavější Matkou, a ustanovujeme, aby od nynějška celý křesťanský lid ještě více uctíval a vzýval Bohorodičku tímto přelaskavým jménem.“

Matka Kristova a Matka církve

Co chce církev tímto titulem o Panně Marii říci? Matka je obecně ta, která účinně působí při početí, narození a rozvoji a růstu dítěte. V tomto nejvlastnějším smyslu je Panna Maria matkou Ježíše Krista, i když způsobem jedinečným a odlišným od ostatních matek. Obdobně můžeme říci, že je Matkou i vůči církvi, neboť účinně působila „nejen trpně, ale ze svobodné víry a poslušnosti“ (srv. LG 56) při početí, narození a růstu církve.

Panna Maria při početí církve

Jako početí církve lze chápat okamžik Vtělení Syna Božího, okamžik, v němž se „Slovo stalo tělem“, tedy okamžik zvěstování. Od první chvíle Vtělení je Pán Ježíš Hlavou svého mystického těla, tedy církve. A je nepochybné, že když se Panna Maria svým „*fiat*“ aktivně podílela na početí Hlavy, týkalo se to nepřímou i jejich údů.

Panna Maria při zrození církve

K zrození církve došlo na kříži Páně. Jak často tvrdí církevní otcové, „jako byla Eva utvořena z žebra spícího Adama, tak se církev zrodila z probodeného srdce Krista, který zemřel na kříži“ (KKC 766). Až v tuto chvíli Pán plně rozvinul svou hodnost Hlavy těla církve, kterou měl už od první chvíle svého pozemského početí.

Na místě narození církve vidíme stát Kristovu matku Marii (Jan 19, 25–27). Připomeňme si hluboká slova *Lumen gentium*: „Tak se blahoslavená Panna ubírala cestou víry a své spojení se Synem udržovala věrně až ke kříži. Tam stála ne bez Božího plánu, spolu se svým jednorozným hluboce trpěla, přidružila se k jeho oběti svou mateřskou duší a láskyplně souhlasila, aby byl zabit obětní dar, který ona zrodila.“ Toto Mariino utrpení nesené spolu s Ježíšem vyjadřuje nejen duchovní ztotožnění jejího mateřského srdce s Kristovým utrpením, ale také to, že její Syn přijal její bolesti za své a spojil je se svým vlastním utrpením. Umírající Kristus přijal všechny bolesti a všechnu lásku své matky a spojil je v jedno s vlastními bolestmi a vlastní láskou, aby toto vše sjednocené obětoval Otci na vykoupění světa. Jestli se tedy církev zrodila z obětování Krista na kříži, zrodila se také ze spoluobětování jeho matky Panny Marie.

Panna Maria při představení církve světu

Došlo k němu o Letnicích při seslání Ducha svatého. A zde – uprostřed modlicích se apoštolů – se opět setkáváme s Pannou Marií. Je uprostřed nich tichá a skrytá, ale ta nejdůležitější: vždyť je to především její všemohoucí přímluva, která vyprošuje na Božím a jejím Synu příchod Ducha svatého, Toho, který v ní způsobil početí Syna Božího a Hlavy církve.

Růst prvotní církve

I při růstu a rozvoji prvotní církve působí Maria velmi účinně. Sleduje ve své mysli první kroky církve mezi národy, modlí se a obětuje. Jestliže se církev tak obdivuhodně rozšiřuje, musí za to poděkovat zvláště jejím modlitbám. Opět je její místo nenápadné a skryté, ale to neúčinnější a neplodnější. Jak píše velký teolog církve, kard. Journet: „Byla užitečnější než apoštolové, kteří působili navenek. Byla skrytým kořenem, z něhož proudí míza, která rozvíjí květy a plody.“

Růst církve po Mariině nanebevzetí

Mateřská láska Panny Marie vůči církvi nekončí, když je s tělem a duší vzata do nebeské slávy a korunována za královnu všeho tvorstva. Naopak, dosahuje v nebi své plnosti a dokonalosti. Ve své mateřské lásce se stará o bratry svého Syna, kteří dosud putují na zemi a ocitají se

v nebezpečích a nesnázích, dokud nebudou uvedeni do blažené vlasti (LG 62). V jediné přímluvě svého mateřského srdce zahrnuje církev jako celek i každý její úd. Jako pozemská matka, i když má více dětí, má ke každému zcela osobní vztah, tak je tomu i u Panny Marie v jejím vztahu k nám: miluje celou církev a zároveň každého z nás osobně.

Naše odpověď Marii jako Matce

Viděli jsme, že Maria je Matkou církve a církev jejím „dítětem“, které ji stálo tolik námahy a bolesti, vyplývá z toho, že její vztah k církvi je pevný a hluboký. Můžeme proto s velkou důvěrou svěřovat do její přemocné přímluvy záležitosti dnešní církve, její radosti i bolesti, a to zvláště prostřednictvím svatého růžence, této mocné zbraně.

Je-li Panna Maria matkou vůči každému údu církve, máme také my být jejími stále lepšími syny. Tento vztah musíme

pěstovat uctíváním, láskou, vzýváním a následováním Panny Marie, častými návštěvami v modlitbě a rozjímání, ale také studiem.

A konečně můžeme Pannu Marii následovat v její lásce k církvi, v její snaze, aby se církev šířila a vzkvétala, aby se prostřednictvím církve rodil a rostl Kristus v srdci lidí.

P. Štěpán Filip OP
Amen 5/2000

P. Lect. PhDr. Štěpán Filip OP, Th.D.
vyučující na CMTF UP v Olomouci a na Angeliku v Římě

VEMTE NA SEBE SVŮJ KŘÍŽ A NÁSLEDUJTE MĚ

28. června – 13. neděle v mezidobí – Evangelium podle Matouše 10,37 – 42

Jan Zlatoústý

A aby to nenesli těžce ti, před nimiž se dává přednost lásce k Bohu, přivádí je k vyšší nauce. Nic totiž není člověku bližší než život, ale i ten přikazuje Bůh ne jen jednoduše nenávidět, ale vydat ho, a to i k zavraždění. Ukazuje tak, že je potřeba být připravený nejen na smrt, ale na smrt násilnou a nejpotupnější, tedy na smrt na kříži; proto následuje: kdo nebere svůj kříž a nenásleduje mne, není mne hoden. Do této doby jim o smrti neřekl nic. Nyní však je poučuje, aby lépe přijali, když bude mluvit o svém umučení.

Řehoř Veliký

Kříž totiž znamená utrpení a Pánův kříž neseme dvojím způsobem: když držíme své tělo v kázni a zdrženlivosti a kdy

máme soucit s bližním a jeho nouzi považujeme za vlastní. Je třeba vědět, že mnozí tělesnou zdrženlivostí prokazují slávu nikoli Bohu, ale sobě, a mnozí prokazují soucit bližnímu nikoliv duchovně, ale tělesně, takže mu pak falešným milosrdenstvím nepomáhají k ctnosti, ale ke hříchu. Vypadá to, že tito nesou kříž, ale vpravdě Pána nenásledují, proto Pán říká: „a nenásleduje mne.“

Remigius

Pod „životem“ se na tomto místě nemá chápat podstata, ale tento přítomný život. Smysl výroku „kdo nalezne svůj život“, tedy tento přítomný život, znamená: kdo tak touží po tomto světě a jeho rozkoších a stále je hledá, ztratí to, co si touží navždy zachovat a svou duši připravuje na věčné zavržení.

Jeroným

Učedníky vyzýval, aby přijímali učitele. Proto i když věřící v myšlenkách odpovídali: máme tedy přijmout i falešné proroky nebo snad i zrádce Jidáše? Pán jim proto odpovídá, že se nemají přijímat osoby, ale to, čím jsou. Kdo přijímá, nepřijde o odměnu, i když ten, kdo byl přijat, jí nebyl hoden.

Tomáš Akvinský

Tady si všimni, že Bůh víc než na velikost dané věci přihlíží k oddané lásce dávajícího. Maličkými jsou ti, kteří na tomto světě nemají vůbec nic a budou soudit spolu s Kristem.

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catena aurea.sk

JAK SE VRÁTIT DO RÁJE?

Fiktivní filosofické rozhovory o nefiktivních problémech

N: Debata o materialistické kritice náboženství a jím podmíněné kultury se mi zdá zajímavá. Zabývali jsme se Freudovým názorem a já bych v tom chtěl pokračovat. Asi víš, že Freud se dívá na člověka jako na tragickou bytost. Na jedné straně v ní nalézá sžíravou touhu po štěstí, na straně druhé nevidí, jak by mohla být v pozemských poměrech naplněna. Když mluví o principu slasti–štěstí ovládajícím veškerý náš život, nezakrývá, co to pro nás znamená: „Síla jeho působnosti je nepochybná a přesto stojí jeho program v kontrastu s celým světem, jak s makrokosmem, tak i s mikrokosmem. Neexistuje žádná možnost jeho realizace, všechny zákony vesmíru se staví proti němu. Člověk má pocit, že záměr lidského štěstí není součástí plánu stvoření.“ Každý z nás je tedy odsouzen k nepřekonatelné životní nespokojenosti, jejíž intenzita se během naší existence neustále mění. Když se objem naší hlubinné nelibosti sníží, prožíváme to jako štěstí. Ve skutečnosti však o žádné opravdové štěstí nejde, neboť to je pro nás nedosažitelné. Jakmile tlak každodenní frustrace na chvíli povolí, cítíme se lépe a říkáme, že jsme spokojeni. Spokojenost, existenční satisfakce však není nic jiného než nepřítomnost soužení, které na nás doléhalo v minulosti a jež se dočasně pouze zmírnilo.

F: Podobný pohled sdílí i autor Žalmu 89: „Naše léta trvají tak sedmdesát roků, osmdesát, jsme-li při síle; ale téměř všechny jsou jen obtíží a zklamáním, rychle pomíjí a my se rozkládáme.“ Navzdory tomuto nepříznivému životnímu výhledu, v němž probleskují jen chimérické přísliby štěstí, se člověk nevzdává a snaží se alespoň snižovat hladinu svých strastí. Jak na to jde? Jestliže realita světa, realita společnosti i faktický stav člověka představují překážku při uskutečňování nezrušitelného programu štěstí, je třeba se pokusit o jejich proměnu. Svět, společnost i faktický život člověka je nutné modifikovat tak, aby byly co nejmenším zdrojem utrpení.

Foto: fancycravel / Pixabay

Freud tuto strategii popisuje následně: „Existuje lepší cesta k tomuto cíli: stát se členem lidské společnosti a pomocí techniky a vědy přejít v protiútok proti přírodě (a přirozenosti) a podmanit ji lidské vůli.“ Svět se vším, co obsahuje, je vůči nám, lidem, nepřátelský. Proto je pochopitelné, že se před ním musíme bránit a zlomit jeho moc, díky níž nám způsobuje bolest. Naše zbraně jsou věda a technika, kultura a civilizace. Když si podmaníme Zemi a přírodní síly na ní, zbavíme se ostnů, které svou přirozenou jsoucností nemilosrdně vrážejí do našich myslí i těl.

N: Věda a technika, kultura a civilizace mají skutečně tento cíl. Jsou výsledkem aktivace lidského rozumu. Ale rozum lze užívat také nesprávně a Freud patří k těm, kdo na neblahou působnost lidské racionality vytrvale poukazuje. Když se zamýšlí nad tím, jakou kulturu a civilizaci člověk ve svých dějinách vyprodukoval, dochází

k závěru, že se prakticky od počátku svého výskytu na Zemi vydal špatným směrem. Jak je to možné? Opět to souvisí s lidskou touhou po štěstí. Ta je tak hluboce zapsána do naší bytosti, že ovládá každé naše hnutí. Sestoupíme-li z výšin rozumových konstrukcí do nejintimnějších vrstev našeho já, povšimneme si, že po štěstí bažíme již na neuvědomované instinktivní úrovni. Ještě dávno předtím, než jsme dozráli do jasného vědomí, bylo štěstí našim cílem. I když jsme byli ještě v plenkách a nedokázali jsme ze sebe vydat žádné smysluplné slovo, zaměřovali jsme ho zcela neomylně. Touha po štěstí je tedy primárně instinktivní záležitostí, rozum se k tomuto pudovému sklonu přidal až později. Podle Freuda si však přitom nevedl příliš dobře. Naopak. Cestu ke štěstí nám osudově zatarasil. Učinil fatální chybu v tom, že začal kontrolovat naši pudovost. „V takovém případě,“ píše rakouský

TRADICE OTCŮ

**Ze spisu „O jednotě církve“
(De catholicae Ecclesiae unitate),
nejobsáhlejšího díla sv. Cypriána,
biskupa a mučedníka (†258):
Caput XI. Scissionis auctores
cavendi sunt**

Proti takovým volá Pán, od nich odvrací a zdržuje bloudící lid, řka: „Nechtějte poslouchat řeči lžiproroků, poněvadž vidy jejich srdce ukazují jejich nicotu. Mluví sice, ale ne z úst Hospodinových. Říkají těm, kteří pohrdají slovem Božím: Pokoj bude vám a každému, kdo jedná dle své vůle. A nic zlého se nestane tomu, kdo chodí dle zvrhlého srdce svého. – Nemluvil jsem k nim a oni sami prorokovali. Kdyby však stáli v mé radě a slyšeli má slova, ta pak hlásali mému lidu, odvrátil bych je od zločinných jejich myšlení.“ (Jr 23, 16, 17, 21, 22)

Na tytéž ukazuje a je označuje Pán řka: „Mne opustili, pramen vody živé, a vykopali sobě studny rozmetné, které nemohou udržeti vodu.“ (Jr 2, 3)

Ač nemůže být jiného křtu kromě jednoho, domnívají se, že mohou křtít. Opustivše studnici života, přece slubují jiným milost vody živé a spásné. Tam se lidé neočišťují, ale spíše poskrvňují; hříchy se tam nesmývají, ale spíše hromadí. Toto narození nerodí syny Bohu, ale ďáblu. Lží zrození, zaslíbení pravdy nechápou; zradou zrození, milost víry ztrácejí. K odměně míru dojiti nemohou, kteří mír Páně vášnivou nesvorností porušili.

ve mně den ode dne roste nepokryté zděšení. Součástí aktuální liberální agendy je tzv. sexuální osvobození člověka, k němuž patří i rehabilitace homosexuálního stylu života. Pamatuješ si, co k této věci říká Freud? Pokud ne, dobře poslouchej. V jeho díle *Civilization and its Discontents* sepsaném v roce 1930, z něhož jsme ostatně již několikrát citovali, tvrdí, že nejzákladnějším počinem vedoucím k založení civilizace bylo ovládnutí ohně člověkem. Původně to prý bylo tak, že když muž v přírodě narazil na oheň – třeba po zapálení něčeho bleskem – měl zvyk ho hasit

myslitel, „kontrolní činnost vychází z vyšších psychických zdrojů, které se podřídily principu reality. Cíl uspokojování tím není nijak opuštěn, jen se tím zajišťuje určitá míra ochrany proti utrpení – při kontrole vášní je neuspokojení prožíváno méně bolestně, než kdyby jim byl dán volný průchod. Nicméně dochází přitom k nepochybnému snížení potenciálu radostného prožívání. Pocit štěstí, který má svůj původ v ukájení prudkých a naším já nespoutaných pudových impulzů, je nesrovnatelně intenzivnější než při saturaci umírněných vášní.“ V tomto výroku se naplno vyjevuje Freudovo pojetí tragičnosti lidského života. Člověk touží po maximální slasti, která není dostupná jinde než v oddání se těm nejprudším vášním, ale do hry vstupuje rozum se svými normami, přebírá vládu nad instinkty a brzdí jejich tah k neomezenému uspokojení. Člověk tak činí na základě zkušenosti – po určité době si uvědomí, že kalich vášní obsahuje chutný a opojný mok, bez něhož je život jen vyprahlou pouští. Zároveň opakovaně zakouší, že jeho složení není čisté. Vedle opojných látek obsahuje i jakýsi jed. Po chvilkové extázi následuje bolestné vystřízlivění. Jakoby se nám realita vysmívala přímo do tváře – nabízí nám tolik dober, jimiž se můžeme sytit, ale nikdy neuspokojí naši touhu úplně. Když se oddáme jejich přílišné konzumaci, aktivují se v nich otravné látky, které působí opak toho, čeho jsme chtěli dosáhnout.

F: Popsal jsi velmi starou zkušenost. Člověk vždy vnímal, že je prazvláštním a nadmíru komplikovaným tvorem. Je živočichem vybaveným rozumem. Má potřeby dvojího druhu – animální a racionální. Záleží na tom, jak je vzájemně usouladní, jaký poměr mezi nimi vytvoří. Sokrates, Platón a Aristoteles založili etickou tradici, podle níž je živočišná složka člověka nižší ve srovnání s jeho složkou racionální. Proto tvrdí, že živočišnost má v nás být podržena rozumovým normám.

Člověk je prazvláštním a nadmíru komplikovaným tvorem. Je živočichem vybaveným rozumem. Má potřeby dvojího druhu – animální a racionální. Záleží na tom, jak je vzájemně usouladní.

Vášně v nás nemají nespoutané bouřit, ale mají být řízeny, usměrňovány, mírněny. Ctnost mírnosti (*temperantia*) je výsledkem působení rozumu směrem k nezřízeným emočním hnutím a je významným momentem kultivace člověka. Kultivovaný člověk je nutně umírněný. Freud a jeho následníci přistupují k tomuto antropologickému problému opačně. To, co zmínění antičtí myslitelé nazývají kultivací, označují jako represí. Normy rozumu, které se v dlouhém dějinném procesu proměnily v normy kulturní, považují za pouta a omezení, která brání hlubinným lidským aspiracím dospět k jejich cílům. Rozum podle nich snižuje potenciál života, limituje naši vitalitu. Prudkost vášní je znamením nezbytnosti dosažení cíle štěstí. Proto by se měla uvolňovat stavidla, která jejich proudy stojí v cestě. Nezapomeňme, že uvedený styl myšlení souvisí s genetickou metodou, která je psychoanalýze vlastní. V dětství je člověk ovládnán živočišnými instinkty a teprve následně je dostává pod kontrolu v procesu výchovy. Z toho je vidět, že živočišnost je v člověku geneticky něčím prvotním a základnějším. Tak jako se například v náboženství i kultuře volalo po návratu k jejich původním a čistým zdrojům a po jejich osvobození od pozdějších znetvořujících nánosů, tak se i v tomto případě vyhlášeje program obnovy člověka jeho navracením k původním rovinám lidského bytí. Po staletí trvající kultura člověka stále více odcizovala sobě samému a potlačovala tužby, které v něm i přes jejich systematické potlačování i nadále dřímají.

N: Proti tomu nemůžeš nic rozumného namítnout. Vždyť i tvůj oblíbenec Platón chápal filosofii jako proces osvobozování člověka. Přivést člověka zpět k jeho původní svobodě (*libertas originaria*) a tím pádem i ke štěstí mají za úkol liberální myslitelé. Současný liberalismus na tom pracuje s maximálním zaujetím.

F: To nepopírám. Nad jeho počínáním

Foto: Artem Maltsev / Unsplash

proudem své moči. Plameny mu připomínaly mužské pohlavní údy, a proto šlo při tomto druhu hašení o naznačování „sexuálního aktu s jiným mužem, o radování se ze sexuální síly v homosexuálním vztahu“. V určitém momentě však došlo k tomu, že se muž zdržel svého nutkání skrápět plameny svou močí a nechal ho hořet. Uvědomil si jeho užitečnost a učinil z něj nepostradatelného pomocníka při kulturně–civilizačním ovládnutí Země. Cenu, kterou za to musel zaplatit, spočívala v potlačení jeho vnitřní vášně. „Toto velké kulturní vítězství,“ píše Freud, „bylo odměnou za jeho rozhodnutí neuspokojit svůj pud.“ Není náhodou, že udržování ohně bylo svěřeno ženám – fyziologická konstrukce jejich těla je totiž nespáděla k pokušení hasit oheň močením. V zá-

kladě každé kultury tedy leží potlačení původní radosti z homosexuálního styku, což představuje významné umenšení potenciálu lidské vitality a radosti ze života. Liberální hnutí proto musí tento původní a kulturou překrytý zdroj životní satisfakce znovu uvolnit. Rozum musí ustoupit do pozadí a scénu mají ovládnout nezkrácené sexuální pudy.

N: Naším uším to zní povážlivě, ale logiku to má. Jestli je pravda, že se původní lidé chovali popsáním způsobem, dávali tím průchod své kulturně nezkažené přirozenosti. Co je špatného na tom se k ní opět navrátit?

F: To je na dlouhou debatu. Co když byla lidská přirozenost pokažená jiným způsobem než kulturou a civilizací? Navíc se vznáší podezření nad přijatelností

rezignace rozumu na svou vládu nad pudovými tendencemi. I v tomto podmanění se vášním se totiž ukazuje, že vyšlo z rozumu a že tedy vychází z normy, kterou nestanovují vášně, nýbrž opět rozum sám. Tak jako je vzdání se svobody svobodné a zůstává takovým, tak je i rezignace na rozum úkonem rozumu a důvod této volby v rozumu stále zůstává. Emoce nejsou schopny ani myslet ani provádět rozhodnutí. Problém je samozřejmě ten, že ne vše, co pochází z rozumu, je také automaticky rozumné. Jinak by nebyl možný žádný omyl. Přístupy, které chtějí v člověku osvobodit život vášní od nadvlády údajně překonaných mravních norem, jsou sice racionálními konstrukty liberálních myslitelů, ale o jejich rozumnosti lze úspěšně pochybovat. Nechme to na nějakou příští diskuzi. Dnes jsme si alespoň uvědomili jednu z pohnutek, proč tzv. sexuální otázka nabírá v současnosti na takové důležitosti. Rýsuje se za ní zcela určitá interpretace původu lidské kultury a civilizace s jejich vztahem k počáteční podobě lidské přirozenosti.

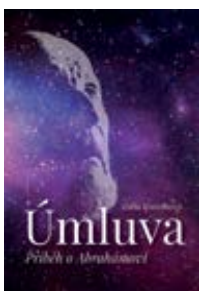
Roman Cardal

PhDr. Roman Cardal, Ph.D., filosof

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1, tel.: 224 818 757, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, objednavky@paulinky.cz

Zofia Kossaková: Úmluva

Historický román s biblickou tematikou. Román byl napsán pod dojmem válečných zážitků z vězení a koncentračního tábora a měl být pomocí pro pronásledované. Váz., 464 s., cena 364 Kč

Isabelle Laurent: Na život a na smrt

Život dvou kamarádů se radikálně změní, když je rozdělí gestapo: Karel, mladý katolík, je poslán do koncentračního tábora Osvětim, zatímco židovský chlapec Šimon zůstává na svobodě. Příběh o přátelství, zradě a odpuštění. Brož., 304 s., cena 329 Kč

JAK SV. TOMÁŠ AKVINSKÝ POMÁHÁ NAŠIM DĚTEM ČINIT DŮLEŽITÁ ROZHODNUTÍ

Foto: Vojtěch Hlávka / Člověk a Víra

Tyto otázky bychom měli položit těm, kdo nás žádají o radu ohledně svého rozhodování.

Pokud jde o závažná rozhodnutí, naučte své děti spoléhat se na tohoto úžasného světce.

Když se naše děti potýkají s důležitými rozhodnutími, často k nám přicházejí s prosbou o pomoc. Většinou se rada, kterou jim jako rodiče nabízíme, zakládá na následujících třech přístupech.

Bezstarostný přístup: V zásadě se jedná o přístup „dělej si, co chceš“ nebo „vypořádej se s tím sám“. Ale většinou mladý člověk ani po prozkoumání toho, co mu říkají jeho instinkty, není o mnoho moudřejší. Poetičtější verze této rady

by zněla: „Prostě udělej to, co ti říká tvé srdce“, což ve skutečnosti znamená „Přestaň o tom tolik přemýšlet“. Ačkoli srdce, pokud je mu ponechána volnost, nikdy nelže, přesto taková rada může dítě svést k tomu, aby sešlo ze správné cesty a žilo tak, jak samo uzná za vhodné.

Racionální přístup: Ten spočívá v pečlivém zvážení všech kladů a záporů, jejich sepsání do dvou sloupců a následného vyhodnocení. Tato metoda je méně spolehlivá, než se zdá, protože všem „kladům“ a „záporům“ přikládá stejnou míru důležitosti a především nepřímo naznačuje, že

lidé mohou předvídat všechny pozitivní i negativní důsledky svých rozhodnutí.

Přístup „moudré staré opice“: Ten spočívá v předávání našich vlastních zkušeností, což může být poučné i prospěšné, ale zároveň poněkud omezující. Mladí lidé chtějí žít svůj vlastní život a získávat své vlastní zkušenosti.

Tři pilíře sv. Tomáše Akvinského

Neměli bychom všechny tyto přístupy zavrhnout, ale samy mohou správné rozhodnutí pouze potvrdit, nikoli je inspirovat. Tomáš Akvinský nenabízí přesný recept na správná rozhodnutí, ale poskytuje praktického průvodce. Každé rozhodnutí, které činíme, musí spočívat na třech pilířích:

1. Povede ke spravedlivému životu? Šťastný život se otevírá těm, kdo vědí, jak posuzovat své vlastní skutky a rozlišovat mezi dobrem a zlem.

2. Je ten pravý čas? Pro vhodné načasování je třeba vědět, jak vybrat ten správný okamžik pro něco, co vyžaduje důvěrné poznání sebe sama.

3. Necháváte se vést těmi nejlepšími záměry? Čím více se snažíte konat dobro a vydat se tou nejlepší cestou, tím méně je pravděpodobné, že se rozhodnete špatně.

Tyto tři otázky bychom měli položit těm, kdo nás žádají o radu ohledně svého rozhodování – ať už se jedná o záležitosti všední či takové, které mohou zásadně ovlivnit celý život.

Jeanne Larghero

Aleteia

Přeložil Pavel Štíčka

Jeanne Larghero
učitelka

TROJSKÝ KŮŇ ISLÁMU

Foto: pfarrdiakon / Pixabay

Zdá se, že tento druh naivity, který projevili obránci Troji, je neustále se opakujícím problémem.

„Útočící střelec na námořní letecké základně u města Corpus Christi.“ Tak zněla hlavní zpráva čtvrtého rána. Ukázalo se, že střelec již neútočil, protože byl „zneškodněn“ poté, co zranil příslušníka ostrahy této vojenské základny.

Došlo k tomu, když jsem psal text – článek, který právě čtete – o trojském koni islámu infiltrujícím západní společnost. Byl incident u města Corpus Christi případem tohoto druhu? Zatím víme, že střelec Adam Alsahli vyjadřoval na internetu podporu teroristům, narodil se v Sýrii a zdá se, že navštěvoval univerzitu v Saúdské Arábii. V jistém okamžiku musel nakonec emigrovat do Spojených států. Zdá se tedy, že je přinejmenším vinen migrační infiltrací – což je téma, o kterém obšírně pojednává kniha Solomona a Maqdisiho „Trojský kůň: Islámské učení o přistěhovalecťví“. Prozatím jsou zprávy o Alsahlím útržkovité a jak nám zodpovědné orgány připomínají, neměli bychom vyvozovat předčasné závěry. Nicméně je zcela zřejmé, že problém spočívá v tom, že zodpovědné orgány sice nečiní předčasné závěry, ale nikdy

také k žádnému závěru nedospějí.

Nyní bude následovat několik méně či více významných příkladů infiltrace. Nejnovějším příkladem, na který jsem narazil, je tento titul: „Utah: Imám, který je na seznamu sledovaných osob podezřelých z terorismu, zahajoval modlitbou zasedání státního senátu.“ Jak se radikální imám dostal přes ostrahu? Odpověď zní, že trojský kůň islámu stojící před našimi branami, má na sobě vždy visačku s nápisem: „Bylo by islamofobní nahlížet dovnitř.“ Většina z nás si takovou visačku ani nemusí číst. Její tvrzení jsme si již osvojili.

Příběh o imámovi z Utahu mi připomněl, že před lety, když byl Anwar al-Awlaki oslavován jako vzorný muslim, jej pozvali, aby vedl modlitby ve Sněmovně reprezentantů. Al-Awlaki se později stal hlavním propagandistou Al Káidy, ale už tehdy byl mentorem několika teroristů včetně tří únosců z 11. září.

A to mi připomíná, že al-Awlaki byl také mentorem Nidala Hasana, majora v armádě a „vojáka Alláhova“, který roku 2009 zavraždil 14 lidí v texaském Fort

Hood. A to mi zase připomíná, že loni v prosinci další voják Alláhův, saúdskoarabský důstojník Mohammed Alshamrani, na letecké základně Pensacola zabil tři příslušníky vojenského námořnictva a dalších osm zranil. Nedávno vyšlo najevo, že se Alshamrani radikalizoval pět let předtím. Jak je možné, že vláda neprověřila důstojníka Alshamraniho důkladněji? Krátce řečeno, bylo by „islamofobní“ zabývat se pečlivěji jeho minulostí. Strach z podezření z islamofobie byl také důvodem, proč ostatní důstojníci nikdy nenahlásili majora Hasana, přestože ho považovali za „časovanou bombu“.

Faktem je, že trojský kůň islámu již dlouho stojí uvnitř bran, a to nejen ve Spojených státech, ale i v Evropě. Tajný plán na islamizaci školského systému v britském Birminghamu před několika lety měl skutečně krycí název „Operace trojský kůň“. Nezní to příliš rafinovaně, ale proč se obtěžovat s rafinovaností, když jednáte s lidmi, kteří se mnohem víc obávají islamofobie než infiltrace islámu?

Pedagogové obecně nejsou příliš rafinovanou částí společnosti. Mívají problémy s jemným rozlišováním, a proto se raději věnují populárním a působivým obecnostem – diverzitě, genderu, rase a tak dále. Proto bylo tak snadné obalamutit školské úřady v Birminghamu. A proto počáteční infiltrace Muslimského bratrstva do Spojených států probíhala prostřednictvím univerzitní studentské organizace – Muslimské studentské asociace. Mezi členy MSA patřily tak slavné osoby jako al-Awlaki (který byl předsedou MSA na Coloradské státní univerzitě), Huma Abedinová (která byla poradcyní a blízkou důvěrníci ministryně zahraničí Hillary Clintonové) a Muhammad Mursí (vůdce Muslimského bratrstva, které se v Egyptě náhodou dostalo k moci zrovna v době, kdy Clintonová působila na ministerstvu zahraničí).

Pomysleli byste si, že bystří profesori možná byli podezřívaví ohledně cílů MSA, ale jejich bystrost zjevně rozptylovaly arabské peníze, které plynuly do univerzitní pokladny a ze kterých se finan-

coval jejich výzkum a studijní dovolené. Podle zprávy organizace Clarion Project o „zahraničních vlivových operacích na amerických univerzitách“ Katar od roku 2012 věnoval Univerzitu Carnegieho–Mellonových 376 milionů, Georgetownské univerzitě 351 milionů, Severozápadní univerzitě 340 milionů, univerzitě Texas A&M 275 milionů, univerzitě Virginia Commonwealth 41 milionů a menší částky dvěma desítkám dalších institucí. Saúdská Arábie současně lije miliony do Harvardu a dalších „chudých“ univerzit.

Stručně řečeno, mnoho profesorů historie, blízkovýchodních a islámských studií zřejmě má finanční zájem na tom, aby se studentům islám líčil v příznivém světle. Ať už je důvodem cokoli, univerzity se stávají nesmírně přátelskými vůči islámu a obrovsky nepřátelskými vůči jeho kritikům.

Vezměme si případ Nicholase Damaska, profesora na Scottsdale Community College v Arizoně. Muslimského studenta urazil test o islámu, který Damask zadal v rámci cyklu přednášek o světové politice. Dotčení muslimští studenti brzy nato rozpoutali proti profesorovi Damaskovi internetovou kampaň. Jelikož tato kampaň zahrnovala i četné výhrůžky smrti, profesor se s celou rodinou musel skrývat.

Rektor této vysoké školy místo toho, aby vystoupil na profesorovu obranu, odsoudil Damaskovy přednášky a požadoval jeho omluvu studentské komunitě. „Pro nás všechny je přínosem,“ řekl rektor Haines, „rozmanitost hlasů, názorů a zkušeností“. „Rozmanitost“ však již pochopitelně nezahrnuje akademiky, jako je profesor Damask, který zastává nekonformní názory na islám. Reprezentují totiž nesprávný druh rozmanitosti, a jsou proto na univerzitách vymírajícím druhem.

Operace trojského koně islámu v americkém školství se rozšiřuje i do středních a základních škol. V roce 2008 se Americká rada pro učebnice zabývala tím, jak o islámu pojednává deset nejrozšířenějších učebnic dějepisu pro nižší a vyšší ročníky středních škol. Studie zjistila mnoho závažných opomenutí, dezinterpretací a „uctivý přístup k dějinám islámu“. Tato proislámská předpojatost, naznačuje autor studie, může vyplývat ze skutečnosti, že autoři učebnic sociologie „usilují o uko-

Foto: xusenru / Pixabay

nejší nátlakových organizací“.

Islámské aktivistické nátlakové organizace jistě mohou vyvíjet veliký tlak. Koneckonců v roce 2011 islámské nátlakové skupiny tlačily na FBI, Pentagon, ministerstvo vnitřní bezpečnosti a na zhruba desítku dalších bezpečnostních úřadů, aby přepsaly své instruktážní materiály a odstranily cokoli, co tito aktivisté považovali za urážku islámu – což ve skutečnosti znamenalo jakoukoli zmínku o islámu.

Ačkoli takový vnější nátlak může být velice efektivní, vnitřní tlaky dokážou být ještě efektivnější. Jedná se o tlaky, které pocházejí ze života v politicky korektní kultuře, kde je nám neustále připomínáno, že musíme odškodnit všechny oběti naší rasistické, sexistické a xenofobní společnosti. Mnoho vysoce postavených lidí, kteří dělají ústupky islámu, tak nečiní kvůli zastrašování, ale proto, že chtějí dávat najevo svou toleranci.

Zvyk stavět na odív své ctnosti vysvětluje mnohé z toho, proč se islámu daří pronikat do našich institucí. Proč jinak by tolik politiků schvalovalo stavbu obří mešity poblíž Ground–Zero na Manhattanu, kdyby prostě jen nechtěli dávat na odív svou tolerantnost? Proč jinak by byl Aburaham Alamoudi, který je nyní ve vězení za financování Al Káidy, jmenován islámským poradcem prezidenta Clintona a „vyslancem dobré vůle“ ministerstva zahraničí? Proč jinak by byl Mustafa Javed Ali, který dříve pracoval v Radě pro ame-

risko–islámské vztahy napojené na Muslimské bratrstvo, jmenován ředitelem pro boj s terorismem při Národní bezpečnostní radě v prvních dnech existence Trumpovy administrativy?

A proč – abychom se vrátili k nedávným událostem – by jinak byl Mohammed Alshamrani, saúdský důstojník, o kterém bylo známo jen velmi málo, byl oprávněn k výcviku na námořní letecké základně Pensacola? Po celou dobu si řada vyšších důstojníků musela myslet „Když to nepodepíšu, začne obrovský povyk kvůli islamofobii“.

A tak se trojský kůň islámu ocitl nejen uvnitř bran naší společnosti, ale pevně se usadil i v nejcitlivějších a nejdůležitějších institucích našeho národa. Jako mladík jsem se podívoval tomu, že se Trojané nechali tak snadno obalamutit. Ale ve světle všech pošetilostí, kterých se dopouštějí naši politicky korektní strážci, se zdá, že tento druh naivity, který projeví obránci Troji, je neustále se opakujícím problémem.

William Kilpatrick
Crisis Magazine
Přeložil Pavel Štíčka

William Kilpatrick
publicista, autor několika knih

STO LET TURBULENCÍ KOLEM SLOUPU

Instalace kopie Mariánského sloupu, dílo sochaře Petra Váni, na Staroměstském náměstí se odehrává v nezvykle vyostřené atmosféře, kdy se naopak v některých zemích pomníky buď odstraňují, nebo poškozují, a dává se jim tak najevo, že ve veřejném prostoru nemají už co dělat.

Je dobré si připomenout kontext, v němž proběhlo stržení Mariánského sloupu po vzniku Československa. Tímto aktem měl být totiž pro širokou českou veřejnost vizuálně dokonán rozchod s Habsburky, monarchií a také do velké míry i s prorakovsky vnímaným katolicismem. Tendence k vyrovnávání se s negativním dědictvím monarchie, jejím ideovým světem a katolickou církví prostřednictvím novodobého obrazoborectví, bylo nejsilnější právě v období těsně po převratu. Až hrozba vojenského zásahu ze strany Národního výboru například zabránila svrhnutí barokních soch světců na Karlově mostě do řeky. Jedním z častých terčů útoků v prvních letech existence československého státu se však staly i sochy sv. Jana Nepomuckého, jehož postava v interpretacích českých pokrokářů byla zosobněním doby temna a katolické protireformace. Časté útoky na sochy Jana Nepomuckého připomíná s nelibostí třeba na jaře 1919 také zpráva apoštolského nuncia ve Vídni. Zde bych jen odbočil k tomu, že Petr Váňa je autorem také sochy sv. Jana Nepomuckého, jež se nachází u jezírka, které je na nádvoří české papežské koleje Nepomucenum v Římě.

A jak probíhala neděle 3. listopadu 1918, den „velkého třesku“ pro vztah církve a státu v novém státě? Na Bílé hoře se tehdy od časného odpoledne konalo shromáždění, organizované převážně socialistickými stranami, kde řečníci v plamenných projevech připomínali osudy národa během habsburské poroby. Po skončení shromáždění se účastníci (dobový tisk odhadoval, že jich bylo více než 100 000) vydali několika proudy zpět. Část manifestantů zamířila na Staroměstské náměstí, kde se před pátou hodinou

Foto: Martina Řehořová / Člověk a Vira

shlukli kolem Mariánského sloupu a volali po jeho odstranění. Dnešními slovy lze říci, že se v centru Prahy odehrál svérázný happening na oslavu pádu monarchie. Stržení Mariánského sloupu však nebylo tak úplně spontánní, protože bylo připravováno již pár dní předem. Potvrzuje to ostatně i hlavní aktér, anarchista a žižkovský bohém Franta Sauer, v brožůře, kterou vydal vlastním nákladem pět let po pádu sloupu. Již s velkým předstihem tehdy zajišťoval zejména technické prostředky, aby svůj záměr mohl dokonat. Pomoc mu přislíbili hasiči a za pomoci desítek dobrovolníků byl sloup po

asi dvou hodinách skácen.

Jednou z interpretací kritiků sloupu bylo to, že vznikl jako pomník bělohorského katolického vítězství, byť byl ve skutečnosti postaven jako poděkování za ochranu města před švédským vpádem v roce 1648. Je potřeba k tomu dodat, že na sklonku třicetileté války nebyla rozhodně celá Praha katolická, neboť zde žilo i nemalé množství tajných evangelíků. Někteří badatelé k dějinám raného novověku se však domnívají, že v této době chtěli katolíci i nekatolíci bojovat za zájmy země proti cizím vetřelcům, byť by přicházeli pod protestantskou

korouhví (nejednalo se tedy jen o katolické studenty). Jistou roli v tom sehrála i zkušenost se saským vpádem do Prahy v letech 1631–32, který sice umožnil návrat pobělohorských exulantů a důstojný pohřeb hlav českých stavů popravených během staroměstské exekuce a potupně vystavených na Mostecké věži. Současně však saský vpád českou metropoli ekonomicky poškodil.

Již 19. listopadu 1918 vyzval konzervativní katolický deník *Čech* ve smířlivém duchu k obnovení sloupu, aby „čest Matky Boží byla před širým světem obhájena a aby obnovení to bylo památkou dosažení samostatnosti státu československého, čímž by všelikému odporu hrot ulomen byl.“ Na místě, kde stál, se pak konala zvláště ve 20. letech častá shromáždění katolických spolků. V červenci 1921 například položila delegace katolických studentů při svém sjezdu na místo, kde stával, kytici. V reakci na pád sloupu se zrodila myšlenka postavit na pražské periferii 12 kostelů jako odčinění urážky Matky Boží. Oponenti pak v reakci na katolické kritiky připomínaly osud ostatků arcibiskupa Rokycany a srdce Jiřího z Poděbrad, uložených v týnském chrámu, které byly spáleny pár let po bělohorské porážce českých stavů. Četné polemiky se objevovaly především u příležitosti pěti let od stržení sloupu, v roce 1923. Asi největší rozruch způsobil spisovatel Jaroslav Durych provokačně laděným článkem „Staroměstský ryňk“, uveřejněným v ústředním deníku Československé strany lidové „*Lidové listy*“ (hned poté musel z redakce odejít). Vyzýval zde k tomu, aby se sloup obnovil, přičemž však požadoval, aby se současně z náměstí odstranil Husův pomník, což vyvolalo bouři nevole národně-liberální části společnosti. Jan Hus se totiž stal zejména s nástupem moderny „*sui generis*“ referenčním bodem, k němuž se buď pozitivně, nebo negativně vztahovaly různé ideové proudy, občanské spolky, politické strany a v době po roce 1948 také vládnoucí režim se svou ideologií. Velký zájem věnovali obnovení sloupu i někteří čeští lidovci (Stašek, Nosek) a také známá malířka Zdenka Braunerová.

Po druhé světové válce vyzýval k obnově Mariánského sloupu také tehdy

Stržení Mariánského sloupu. Foto: Bejvalovo.cz

známý časopis *Katolík*, a to vzhledem k aktuální debatě k podobě náměstí poté, co velká část radnice shořela během bojů Pražského povstání. Kolem každé mimořádné chvíle v dějinách se objeví také řada legend, které jsou postupem doby upevňovány jako skutečnosti. Řada z nich se vyrojila i kolem sloupu, jako třeba, že hlavu Panny Marie měl u sebe doma na Kampě básník Vladimír Holan. Mytický charakter této informace zmiňuje například publicista Daniel Hrubý. Je zajímavé, že i poúnorové výklady byly poněkud rozpačité. Ne, že by jim vadilo zničení mariánské památky. Sauerův čin byl však hodnocen jako snaha odvrátit dělníky od větších, revolučnějších skutků. A ostatně komunisté obecně neměli rádi anarchistické výstřelky.

Ataky vůči katolickým symbolům se odehrávaly hlavně v Čechách. Přesto i na Moravě můžeme registrovat činy, směřující proti mariánské symbolice. Jeden z nich, spíše s kriminálním podtextem, se uskutečnil i na poutním místě na Sv. Kopečku, kde došlo ke krádeži zlatých korunek na milostném obraze Matky Boží.

Velké vášně, které sloup budí, souvisí nejspíše i s tím, že se v diskusích kolem něj jedná také o polemiku dvou konkurvenčních pohledů na českou minulost, tedy konzervativní variantu, která se střetává především s Palackého koncepcí

českých dějin, v níž je hlavní osou husitství, kolem něhož se vytváří český národní příběh a prezentovaný obraz české minulosti.

Bourání či naopak stavění pomníků však nijak neposunou náš pohled na dějiny. Události se prostě staly a my se musíme pouze snažit je co nejlépe pochopit, ovšem za použití rozumných a věcných argumentů, nikoli jen s emocionální vervou. V případě Mariánského sloupu by takovým prvním počinem mohla být připravovaná kniha odborných příspěvků. O velkých tématech, které vytváří rozkoly a zákopy ve společnosti, je potřeba vést neustálý dialog. Ke smíření, k němuž nová instalace sloupu vybízí, se tedy musí dojít společně.

Jaroslav Šebek

doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D.
historik, vědecký pracovník oddělení dějin
20. století Historického ústavu AV ČR

PAMATUJME NA TY, KTEŘÍ NĚCO POSTAVILI

„Prožíváme podivné období, kdy fanatické davy výtržníků strhávají a poškozují pomníky na obou stranách Atlantiku. Ti, kdo jsou na nich, si nenávidí vysloužili tím, že jejich světonázor kdysi – před desítkami či stovkami let – nebyl podle módy, která vládne tomuto kvartálu. V příštím čtvrtletí bude móda jiná, a tak se můžeme těšit na další vlnu obrazoborectví.

Bude-li to takto pokračovat, pak těm, kteří dnes pomníky ničí, jednou jejich věrní pomníky postaví, ale přijdou jiní, kteří tyto pomníky zase strhnou.

V této negativistické a destruktivní době dokázal sochař Petr Váňa udělat něco pozitivního a konstruktivního – postavil mariánský sloup. Je třeba si to pamatovat.

Je znamením doby, že i tak pozitivní věc jako něco vytvořit může být vnímána jako kontroverze. Ale to, že se v době, kdy se kolem boří, podařilo něco postavit, je možná příslibem lepších časů – byť možná jen tady ve středu Evropy.

Všichni si pamatujeme jméno Hérostratos – ten, který zapálil chrám bohyně Artemis v Efesu. Jeho jméno mělo být navždy zapomenuto, ale nezdařilo se. Navždy zapomenuta bohužel zůstala jména těch, kteří chám obnovili.

Jméno Franta Sauer asi také nezapomeneme. Ale když už si ho pamatujeme, pamatujme si i jméno Petr Váňa. Zkusme si ho pamatovat mnohem víc, neb jména těch, kteří něco postavili, si to zaslouží.

A buďme rádi, že sloup stojí. V době, kdy postmoderna přináší relativizaci všeho (včetně sebe sama), je dobré, že tady stojí kus kamene, který symbolizuje Bohorodičku a skrz ni i ty křesťanské hodnoty, ke kterým se mnozí nehlasíme, ale které nemůžeme zavrhnout právě proto, že tu už dva tisíce let jsou.

Foto: Martina Řehořová / Člověk a Vira

S křesťanstvím je to jako s rodiči. V něčem s nimi souzníme, v něčem se vůči nim vymezujeme, ale bez nich bychom tady nebyli.“ Tolik ze smířlivého komentáře na *Neviditelném psu* od Radka Šebesty. Pozoruhodné. Díky za to. (Chystá se komunistické setkání u sloupu, prý se pokusí ho strhnout, paní Lenka Procházková bude u toho.)

Tak je po maturitách. „Sestrojte osu dvou mimoběžek, z nichž jedna jest rovnoběžná s půdorysnou, druhá s nárysnou. Zobraziti průseč šikmého trojbokého hranolu, jehož podstava jest v půdorysně, s rovinou (všeobecné polohy) a sestrojiti síť jedné části. Vyhledati jest geometrické místo všech bodů, z nichž k parabole po dvou vedené tečny pravé úhly svírají.“ Toliko ze zkoušek dospělosti v roce 1885. Povinná maturita z matematika sněmovnou nyní neprošla. Však ta úroveň vůbec jaksi všeobecně, nikoliv jen matematicky, klesla.

Webový portál *modlitba.sk* přinesl 5 rad sv. Ignáce z Loyoly k uzdravení. Jednu přinášíme v originálu našich bratří: „Buďte připraveni na to, čo prinesie zajtrajšok. Nemusíme byť večnými otrokmi minulosti. Budúcnosť je pre každého, bez ohľadu na to, aké skúsenosti máme za sebou. Svätý Ignác nám odporúča, aby sme sa každý deň rozhodli, že chceme byť tou najlepšou možnou verziou seba samých.

Svätý Ignác veril, že jeho meditácie sú účinným spôsobom, ako sa rozlúčiť s minulosťou a rozvíjať sa v osobnosť, ktorou by sme sa chceli stať. Jeho vplyv prináša ošoh ľuďom z rôznych prostredí používajúcich metódy svätého. Sebapoznávanie, pochopenie svojich emócií a napokon nájdenie pokoja v sebe samom.“ Požehnané dny nadchádzajúcího léta, bratři a sestry v Kristu! Bůh vám požehnej!

–zd–